

31976L0765

1976 9 27

EUROPOS BENDRIJŲ OFICIALUSIS LEIDINYS

L 262/143

TARYBOS DIREKTYVA

1976 m. liepos 27 d.

dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su spiritometrais ir alkoholio areometrais, suderinimo

(76/765/EEB)

EUROPOS BENDRIJŲ TARYBA,

atsižvelgdama į Europos ekonominės bendrijos steigimo sutartį,
ypač į jos 100 straipsnį,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę ⁽¹⁾,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
nuomonę ⁽²⁾,

kadangi valstybėse narėse spiritometrų ir alkoholio areometrų
apibrėžimus, konstrukciją bei jų patvirtinimo ir bandymo tvar-
ką reglamentuoja privalomosios nuostatos, kurios skiriasi įvai-
riose valstybėse narėse ir dėl to trukdo šių matavimo priemo-
nių laisvam judėjimui ir prekybai Bendrijoje; kadangi dėl šios
priežasties yra būtina suderinti šias nuostatas;

kadangi su šiomis matavimo priemonėmis susijusių įstatymų ir
kitų teisės aktų suvienodinimas yra būtinas ir kaip papildymas
jau esamoms nuostatoms, susijusioms su alkoholio koncentra-
cijos nustatymo metodais pagal atliktų matavimų rezultatus,
tam, kad būtų išvengta neaiškumų ar ginčų dėl šių matavimų
rezultatų;

kadangi 1971 m. liepos 26 d. Tarybos direktyva 71/316/EEB
dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su bendromis matavimo
priemonių ir metrologinės kontrolės metodų nuostatomis, su-
derinimo ⁽³⁾ nustatė EEB modelio patvirtinimo ir EEB pirminės
patikros tvarkas; kadangi pagal šią direktyvą yra būtina nusta-
tyti techninius reikalavimus spiritometrams ir alkoholio areo-
metrams, kad po reikalaujamos patikros ir pažymėjus reikalau-
jamais žymenimis bei ženklais juos būtų galima laisvai impor-
tuoti, pateikti į rinką ir naudoti;

kadangi 1973 m. gruodžio 17 d. ⁽⁴⁾ rezoliucijoje dėl pramonės
politikos Taryba paragino Komisiją iki 1974 m. gruodžio 1 d.
pateikti jai pasiūlymą direktyvai dėl alkoholimetrijos ir spirito-
metrų,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Ši direktyva apibrėžia alkoholio koncentracijai vandens ir eta-
nolio mišiniuose nustatyti naudojamų spiritometrų ir alkoholio
areometrų charakteristikas.

2 straipsnis

Spiritometrai ir alkoholio areometrai, kurie gali būti pažymėti
EEB žymenimis ir ženklais, yra apibūdinti priede.

Tokioms matavimo priemonėms taikomas EEB modelio patvir-
tinimas ir jos yra pateikiamos EEB pirminei patikrai.

3 straipsnis

Nė viena valstybė narė negali atsisakyti, drausti ar riboti
pateikimą į rinką arba naudojimą bet kokių spiritometrų arba
alkoholio areometrų, pažymėtų EEB modelio patvirtinimo žen-
klų arba EEB patikros žymeniu, remiantis jų metrologinėmis
savybėmis.

⁽¹⁾ OL C 76, 1975 4 7, p. 39.⁽²⁾ OL C 248, 1975 10 29, p. 22.⁽³⁾ OL L 202, 1971 9 6, p. 1.⁽⁴⁾ OL C 117, 1973 12 31, p. 1.

4 straipsnis

1. Valstybės narės per 24 mėnesius nuo pranešimo apie šią direktyvą dienos patvirtina ir paskelbia priemones, būtinas šios direktyvos atitikimui, ir apie tai nedelsdamos praneša Komisijai.

Jos taiko šias priemones vėliausiai nuo 1980 m. sausio 1 d.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

5 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 1976 m. liepos 27 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

M. van der STOEL

PRIEDAS

SPIRITOMETRAI IR ALKOHOLIO AREOMETRAI

1. MATAVIMO PRIEMONIŲ APIBRĖŽIMAS

1.1. Spiritometrai yra stiklinės matavimo priemonės, kurios vandens ir etanolio mišinyje parodo:

— masinę arba

— tūrinę alkoholio koncentraciją.

Jos yra apibūdinamos kaip masinės arba tūrinės koncentracijos spiritometrai, priklausomai nuo to, kas yra matuojama.

Alkoholio areometrai yra stiklinės matavimo priemonės vandens ir etanolio mišinio tankiui matuoti.

1.2. Šioje direktyvoje apibūdintos matavimo priemonės yra sugraduotos pamatinėje 20 °C temperatūroje, remiantis vertėmis, teikiamomis tarptautinėse alkoholio lentelėse, kurias išspausdino Tarptautinė teisinės metrologijos organizacija.

1.3. Jos yra sugraduotos gauti rodmenis, esant laisvam horizontaliam skysčio paviršiui.

2. MATAVIMO PRIEMONIŲ APIBŪDINIMAS

2.1. Spiritometrai ir alkoholio areometrai yra stiklinės matavimo priemonės, sudarytos iš:

— cilindrinio korpuso su kūginiu arba pusrutuliniu dugnu, kad negalėtų pagauti oro burbuliukų, ir

— cilindrinio vamzdelio, suldyto su viršutine korpuso dalimi; jo viršutinis galas yra uždaras.

2.2. Kiekvienos matavimo priemonės visas išorinis paviršius turi būti simetriškas pagrindinės ašies atžvilgiu.

Skerspjuvis neturi turėti jokių pokyčių.

2.3. Apatinėje korpuso dalyje turi būti užpildas matavimo priemonės masei priderinti.

2.4. Vamzdelio viduje turi būti skalė, sužymėta ant nejudamai prie vamzdelio pritvirtinto cilindrinio pagrindo.

3. KONSTRUKCIJOS PRINCIPAI

3.1. Matavimo priemonių gamybai naudojamas stiklas turi būti vaikus ir be jokių defektų, kurie galėtų trukdyti skaityti skalės rodmenis.

Stiklo tūrio plėtimosi koeficientas turi būti $(25 \pm 2) \cdot 10^{-6} \text{ }^{\circ}\text{C}^{-1}$.

3.2. Užpildas yra matavimo priemonės apačioje. Po to, kai užbaigta matavimo priemonė buvo laikoma vieną valandą horizontalioje padėtyje 80 °C temperatūroje, o vėliau atvėsinta laikant toje pačioje padėtyje, ji turi plūduriuoti ašiai esant vertikalioje padėtyje su nuokrypiu, ne didesniu kaip 1 laipsnis 30 minučių.

4. SKALĖ

4.1. Bet kuri matavimo priemonė turi turėti tik vieną skalę, kurios tipas apibūdintas 4.5 arba 4.6 punktuose.

4.2. Skalė ir įrašai turi būti žymimi ant skalės pagrindo, turinčio glotnų matinį paviršių.

Šis pagrindas turi būti įtvirtinamas vamzdelyje nejudamai, o pamatiniai žymenys turi būti pateikiami taip, kad bet koks skalės ir jos pagrindo poslinkis vamzdelio atžvilgiu būtų matomas.

Pagrindas, skalė ir įrašai negali persikreipti, išblukti arba patamsėti laikant matuoklį 24 valandas 70 °C temperatūroje.

4.3. Skalės žymės turi būti:

- išdėstomos matavimo priemonės ašiai statmenose plokštumose,
- juodos spalvos ⁽¹⁾ ir pažymėtos aiškiai bei nenuplaunami,
- plonos, ryškios bei vienodo storio, bet ne storesnės kaip 0,2 mm.

4.4. Trumpųjų brūkšnių ilgis skalėje turi būti lygus bent penktadaliui vamzdelio perimetro ilgio, vidutinio ilgio brūkšnių – bent trečdaliui, o ilgųjų brūkšnių – bent pusei vamzdelio perimetro ilgio.

4.5. Spiritometrai turi vardines skales, sugraduotas alkoholio koncentracijos masės arba tūrio %. Jos apima ne didesnę kaip 10 % masinės arba tūrinės alkoholio koncentracijos matavimo sritį.

Skalės padalos vertė turi būti 0,1 %.

Kiekviena skalė turi nuo penkių iki dešimties papildomųjų skalės padalų, išeinančių už jos vardinės srities apatinės ir viršutinės ribos.

4.6. Alkoholio areometrų vardinės skalės yra graduojamos kilogramais kubiniam metrui. Jos apima ne didesnę kaip 20 kg/m³ matavimo sritį.

Skalės padalos vertė turi būti 0,2 kg/m³.

Kiekviena skalė turi nuo penkių iki dešimties papildomųjų skalės padalų, išeinančių už jos vardinės srities viršutinės ir apatinės ribos. Tačiau skalė negali viršyti 1000 kg/m³.

5. GRADAVIMAS IR NUMERAVIMAS

5.1. Ant spiritometrų kiekviena dešimtoji skalės žymė, skaičiuojant nuo vieno vardinės skalės galo, yra žymima ilgu brūkšniu. Vidutinio ilgio brūkšnis žymimas tarp dviejų gretimų ilgųjų brūkšnių, o keturi trumpieji brūkšniai žymimi tarp kiekvieno ilgojo brūkšnio ir artimiausio vidutinio ilgio brūkšnio.

Skaitmenimis pažymimi tik ilgieji brūkšniai.

5.2. Ant alkoholio areometrų kiekvienas penktasis brūkšnis, skaičiuojant nuo vieno vardinės skalės galo, yra ilgas. Tarp dviejų ilgųjų brūkšnių yra žymimi keturi trumpieji brūkšniai.

Tik kiekvienas penktasis arba dešimtas brūkšnis yra pažymimas skaitmeniu.

5.3. Vardinės skalės ribas rodantys brūkšniai turi būti žymimi pilnais skaitmenimis. Ant alkoholio areometrų kiti skaičiai gali būti pateikiami sutrumpintai.

6. MATAVIMO PRIEMONIŲ KLASIFIKAVIMAS IR PAGRINDINIAI MATMENYS

6.1. Matavimo priemonės priklauso vienai iš pateiktų tikslumo klasių:

- I tikslumo klasė: Mažiausias vidutinis skalės padalos ilgis – 1,5 mm.

Šios tikslumo klasės matavimo priemonės neturi vidinio termometro.

- II tikslumo klasė: Mažiausias vidutinis skalės padalos ilgis – 1,05 mm.

Šios tikslumo klasės matavimo priemonės gali turėti vidinį termometrą.

- III tikslumo klasė: Mažiausias vidutinis skalės padalos ilgis – 0,85 mm.

Šios tikslumo klasės matavimo priemonės gali turėti vidinį termometrą.

6.2. Bet kurios matavimo priemonės išorinis korpuso skersmuo yra tarp 19 ir 40 mm.

I ir II tikslumo klasės matavimo priemonių išorinis vamzdelio skersmuo yra bent 3 mm, o III tikslumo klasės matavimo priemonių – bent 2,5 mm. Vamzdelio ilgis viršija viršutinę skalės žymę ne mažiau kaip 15 mm.

⁽¹⁾ Skalės brūkšniai už vardinės skalės srities gali būti kitokios spalvos.

Vamzdelio skerspjūvis turi išlikti pastovus bent 5 mm žemiau apatinės skalės žymės.

7. ĮRAŠAI

7.1. Žemiau pateikiami įrašai turi būti įskaitomai ir nenuplaunami užrašomi matavimo priemonės viduje:

- I, II arba III tikslumo klasė,
- kg/m^3 arba tūrio ar masės %,
- 20 °C,
- etanolis,
- gamintojo pavadinimas arba identifikavimo ženklas,
- matavimo priemonės identifikavimo numeris,
- EEB modelio patvirtinimo ženklas „E“.

7.2. Jei pageidaujama, ant korpuso gali būti žymima miligramų tikslumu išreikšta matavimo priemonės masė.

8. DIDŽIAUSIOS LEIDŽIAMOSIOS PAKLAIDOS IR PATIKRA

8.1. Didžiausios leidžiamosios paklaidos spiritometrams ir alkoholio areometrams:

- I tikslumo klasei leidžiama $\pm$ pusės skalės padalos vertės paklaida kiekvienam gautam matavimo rezultatui,
- II ir III tikslumo klasei leidžiama $\pm$ vienos skalės padalos vertės paklaida kiekvienam gautam matavimo rezultatui.

8.2. Patikra turi būti atliekama mažiausiai trijuose vardinės skalės srities taškuose.

9. TERMOMETRAI, NAUDOJAMI NUSTATANT ALKOHOLIO KONCENTRACIJĄ

9.1. Jei alkoholio koncentracijai nustatyti taikoma matavimo priemonė priklauso I tikslumo klasei, tai naudojamas metalo varžinis termometras arba gyvsidabrio termometras stikliniame korpuse, abiem atvejais termometrai sugraduoti 0,1 arba 0,05 °C padalomis.

Didžiausia leidžiamoji paklaida turi būti $\pm$ 0,05 °C visiems skalės rodmenims.

Gyvsidabrio termometruose turi būti 0 °C skalės žymė.

9.2. Jei alkoholio koncentracijai nustatyti taikoma matavimo priemonė priklauso II arba III tikslumo klasei, tai naudojamas gyvsidabrio termometras stikliniame korpuse, sugraduotas 0,1 arba 0,2, arba 0,5 °C padalomis. Jame turi būti 0 °C skalės žymė.

Didžiausia leidžiamoji (teigiama arba neigiama) paklaida turi būti:

- 0,1 °C – jei termometras sugraduotas 0,1 °C padalomis,
- 0,15 °C – jei termometras sugraduotas 0,2 °C padalomis,
- 0,2 °C – jei termometras sugraduotas 0,5 °C padalomis.

Termometras gali būti įmontuotas į matavimo priemonę alkoholio koncentracijai nustatyti.

Šiuo atveju jame nebūtina 0 °C skalės žymė.

9.3. Mažiausias skalės padalos ilgis turi būti:

- 0,7 mm – jei termometrai sugraduoti 0,05, 0,1 ir 0,2 °C padalomis, ir
- 1,0 mm – jei termometrai sugraduoti 0,5 °C padalomis.

9.4. Linijos neturi būti storesnės už vieną penktąją skalės padalos ilgio dalį.

10. ŽENKLINIMAS

Užpakalinės spiritometro ir alkoholio areometro pusės viršutiniame korpuso trečdalyje paliekama vieta EEB pirminės patikros žymeniui.

Pagal Direktyvos 71/316/EEB II priedo 3.1.1 punktą ir nukrypstant nuo bendrosios taisyklės, pateiktos to priedo 3 skirsnyje, dėl specialiųjų ženklinimo reikalavimų stiklinėms matavimo priemonėms, EEB pirminės patikros žymuo turi būti sudaromas iš kelių ženklų, turinčių šias reikšmes:

- mažosios raidės „e“,
- EEB pirminės patikros metų paskutinių dviejų skaitmenų,
- valstybę, kurioje buvo atlikta EEB pirminė patikra, identifikuojančios raidės arba raidžių,
- jei reikalinga, patikrą atlikusios įstaigos identifikavimo numerio.

Kai ženklinimas yra atliekamas smėliasraučiu būdu, raidės ir skaičiai yra užrašomi taip, kad būtų aiškiai įskaitomi.

Pavyzdys:

e 75 D 48: EEB pirminė patikra atlikta 1975 m. 48 įstaigoje, Vokietijos Federacinėje Respublikoje.
